

ZÁKLADY
EKONOMICKÉ
STATISTIKY

STATISTIKA

- věda, která studuje, zpracovává a posuzuje data
- pomáhá nám odhalovat zákonitosti v našem světě
- umožňuje odfiltrovat či alespoň kvantifikovat (=určovat množství) vliv náhody na naše získaná data

ZÁKLADNÍ STATISTICKÉ POJMY

1) ŠETŘENÍ (= získáváme data)

- proces získávání určitých dat

2) ZNAK (= co zjišťujeme)

- označení pro data
- označení např.: $x_1, x_2, x_3, \dots$

kvantitativní

- číselná velikost
  - př.: výška v cm, délka hodiny, plat v Kč, počet odběratelů, atd.

kvalitativní

- výběr z možností, předem daná možnost odpovědi
  - př.: bydlíme: město, městy, obec
  - popř.: alternativní (ano-ne, muž-žena)

3) SOUBOR (= odkud zjišťujeme)

- množina (lidí), nad kterou provádíme šetření
- neprázdná množina

PŘÍKLAD

PSANÍ TESTU

- ŠETŘENÍ = **test**
- ZNAK = **známky**
- SOUBOR = **studenti**

- ŠETŘENÍ (= získáváme data)
- ZNAK (= co zjišťujeme)
- SOUBOR (= odkud zjišťujeme)

NAPSANÝ TEST

známka	1	2	3	4	5
četnost	3	7	9	6	5

ČETNOST

NAPSANÝ TEST

známka	1	2	3	4	5
četnost	3	7	9	6	5

= celkem 30

ČETNOST

- statistická veličina, která udává, kolik hodnot daného znaku se vyskytuje ve statistickém souboru
  - **absolutní četnost:** hodnota v absolutní (= číselné) podobě
    - 3 studenti měli za 1 → absolutní četnost pro znak 1 jsou 3 ze souboru
  - **relativní četnost:** jakou část celku zabírá vybraná hodnota, typicky v procentech
    - známka 2 = $7/30 = 23,3\%$; známka 3 = $9/30 = 30\%$; ...

ARITMETICKÝ PRŮMĚR

NAPSANÝ TEST

známka	1	2	3	4	5	
četnost	3	7	9	6	5	= celkem 30

ARITMETICKÝ PRŮMĚR

- statistická veličina, která představuje součet všech hodnot vydělených jejich počtem
- označuje se jako x s čarou nahoře $\bar{x}$
  - **př.:** součet všech hodnot známek / počtem studentů
    - $\bar{x} = (1 \times 3 + 2 \times 7 + 3 \times 9 + 4 \times 6 + 5 \times 5) : 30 = (3 + 14 + 27 + 24 + 25) : 30 = 93/30 = 3,1$

ZNÁZORNĚNÍ

TABULKA

- matice prvků
- statické proměnné: nahoru vždy nezávisle proměnné, pod závisle proměnné (výsledky šetření)

GRAF (DIAGRAMY)

- znázornění šetření do grafu
  - sloupcový – kdy nám záleží na hodnotách (známky, volby)
  - koláčový – kdy chceme ukázat četnost (výsledky voleb, zastoupení trhu)
  - XY bodový – spojitě měnící se hodnoty, kterých je velký počet (tzv. Gaussova křivka; mužský výška)

POPISNÁ STATISTIKA

A. TŘÍDĚNÍ DAT

B. CHARAKTERISTIKA POLOHY

A. TŘÍDĚNÍ DAT

PROSTÉ

- předem známý / daný počet možností, které mohou nastat (statistické měření)
- př.: známky žáků

SKUPINOVÉ

- nevíme, jaké možnosti mohou nastat
- př.: doba čekání (nelze dopředu říci přesný čas)

Označte, jak dlouho jste čekali:

a) 0-10 minut

b) 11-20,...

B. CHARAKTERISTIKY POLOHY

MINIMUM = známka 1

MAXIMUM = známka 3

PRŮMĚR = známka 3,1
průměr = $(1 \times 3 + 2 \times 7 + 3 \times 9 + 4 \times 6 + 5 \times 5) : 30 = \underline{\underline{3,1}}$

MODUS = známka 3
➤ nejčastější hodnota

MEDIÁN = známka 3
➤ střední hodnota

NAPSANÝ TEST

známka	1	2	3	4	5
četnost	3	7	9	6	5

Dle nejvyšší hodnoty četnosti, je **modus** známka 3.

1 1 1 2 2 2 2 2 2 2 3 3 3 3 3 | 3 3 3 3 4 4 4 4 4 4 5 5 5 5 5

$$3 + 3 = 6$$

$$6 : 2 = 3$$

Medián v tomto případě vychází také známka 3.

*Pokud by byl počet účastníků lichý, bere se střední hodnota.
Zde byl počet účastníků 30, proto se dělal aritmetický průměr těchto hodnot*